

УДК 811.124

DOI <https://doi.org/10.32782/2412-9208-2026-1-162-171>

**MASTERING MEDICAL TERMINOLOGY:
CHALLENGES AND SOLUTIONS**

**ЗАСВОЄННЯ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ:
ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ**

Olena SAMOILENKO,

Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor,
Head of the Department of Theoretical
Disciplines,
Donetsk National Medical University
27, Privokzalna Str., 84404, Liman,
Ukraine

Олена САМОЙЛЕНКО,

кандидат філологічних наук,
доцент,
завідувачка кафедри теоретичних
дисциплін,
Донецький національний медичний
університет
вул. Привокзальна, 27, м. Лиман,
84404, Україна

*o.v.samoilenko@dnmu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0001-5040-874X>*

Olena KORNIIEVA,

Senior Teacher of the Department of
Theoretical Disciplines,
Donetsk National Medical University
27, Privokzalna Str., 84404, Liman,
Ukraine

Олена КОРНЄЄВА,

старший викладач кафедри
теоретичних дисциплін,
Донецький національний медичний
університет
вул. Привокзальна, 27, м. Лиман,
84404, Україна

*o.m.kornjeva@dnmu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-1023-7135>*

ABSTRACT

The article addresses the pressing issue of mastering Latin medical terminology in higher medical education, which arises from the extensive volume of specialized vocabulary, limited classroom hours, and the necessity for precise professional communication. Latin remains a fundamental component of medical education, forming the basis of anatomical, clinical, and pharmaceutical terminology, thus requiring effective instructional strategies.

The purpose of the study is to analyze and systematize teaching methods that enhance long-term retention of Latin medical terms among medical students. Particular attention is paid to the use of mnemonic techniques, associative learning, visual aids, structured written exercises, flashcards, and game-based activities. The study also emphasizes the importance of interdisciplinary connections, especially with clinical subjects and the English language, as a means of reinforcing lexical comprehension and practical application.

The research methodology includes theoretical analysis and synthesis of scientific and methodological sources, pedagogical observation, descriptive and comparative

methods, as well as the generalization of practical teaching experience in Latin medical terminology.

The findings suggest that an integrated approach combining classical teaching methods with innovative educational tools significantly improves students' ability to memorize and accurately use Latin terminology. The article concludes that consistent practice, student-centered learning, and the instructor's methodological flexibility play a crucial role in developing sustainable terminological competence. Such an approach not only facilitates academic success but also supports the formation of professional thinking essential for future medical practice.

Key words: *medical terminology, Latin, mnemonics, term, lexeme, memory.*

Вступ. Латинська мова традиційно посідає особливе місце у системі підготовки майбутніх медичних фахівців, оскільки саме вона є основою міжнародної медичної термінології. Знання латинських термінів – одна з необхідних передумов успішного засвоєння таких фундаментальних дисциплін як анатомія, гістологія, фармакологія та клінічні освітні компоненти. Разом із тим, сучасні здобувачі освіти стикаються з низкою труднощів, пов'язаних зі значним обсягом лексичного матеріалу та обмеженою кількістю аудиторних годин, відведених на вивчення латини.

Метою цієї статті є комплексний аналіз труднощів, що виникають у процесі викладання та засвоєння латинської медичної термінології, а також визначення ефективних методик і прийомів, спрямованих на оптимізацію запам'ятовування спеціальної лексики.

Методи та методики дослідження. У процесі дослідження було застосовано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів, що забезпечили системний аналіз проблеми засвоєння латинської медичної термінології у закладах вищої медичної освіти. Теоретичний аналіз і узагальнення науково-методичних джерел дали змогу окреслити основні підходи до вивчення латини в медичному контексті та визначити найбільш поширені труднощі, з якими стикаються здобувачі освіти.

Описово-аналітичний метод використано для систематизації педагогічного досвіду викладання латинської мови та медичної термінології, а також для характеристики ефективних дидактичних прийомів. Метод педагогічного спостереження дозволив оцінити динаміку засвоєння термінологічного матеріалу студентами під час аудиторної та самостійної роботи. У дослідженні також застосовано метод порівняльного аналізу та практико-орієнтований підхід.

Методи та прийоми навчання, наведені в цій статті, можуть бути використані не лише на заняттях з латинської мови та медичної термінології, а й при вивченні будь-якої іноземної мови.

Однією з найбільших труднощів, з якими стикаються студенти-медики, є необхідність тримати в голові велику кількість нових слів.

6. Допишіть антоніми до поданих слів:

Polydactylia

Eutonia

Hypertrophia

Tachycardia

Oligodontia

Hypotonia

Dyspnoë

Ectoderma

Hypotensio

Endocarditis

7. Знайдіть синонімічні пари:

Lacrimatio *Algia*

Dolor *Febris*

Pyrexia *Dacryorrhoe*

8. Додайте прикметники до іменників: *costa*, *tibia*, *articulatio*, *ligamentum*.

Можливі відповіді: *costa vera*, *costa dextra*, *costa spuria*, etc

9. Прочитай визначення. Запиши термін одним словом.

Inflammatio renis – *nephritis*

Inflammatio uteri – *metritis*

10. Утворить власні багатослівні терміни зі словом *costa*, *ae f* за моделлю ІМЕННИК В НАЗИВНОМУ ВІДМІНКУ + ІМЕННИК В РОДОВОМУ ВІДМІНКУ.

Можливі відповіді: *caput costae*, *collum costae*, *incisura costae*, etc.

Значну роль для якісного запам'ятовування відіграє переписування термінів від руки. Друкування тексту має значно менший ефект, тож доцільно приймати домашні завдання лише написані в зошиті. Писання та переписування демонструє значне покращення як пам'яті, так і розуміння матеріалу [1; 2], сприяє одночасному залученню зорової, моторної та мовної пам'яті, що підвищує ефективність запам'ятовування. Особливо корисним є багаторазове написання складних термінів типу *oesophagus*, *diaphragma*, *vertebrae*, *bronchus* у поєднанні з їх граматичним аналізом.

Практика показує, що студенти, які систематично виконують письмові завдання, демонструють вищий рівень володіння термінологією та меншу кількість помилок під час контрольних робіт і залків. Тому здобувачам освіти пропонується прописувати терміни (та їх значення) від 5 до 10 разів [2, с. 115]. Для спонукання студентів до цієї практики, можна запропонувати до виконання вправи з багаторазовим повторенням лексики, що вивчається. Так, для засвоєння лексеми *caput*, *itis n* (голова, голівка) підбираються анатомічні терміни з цим словом для перекладу

(наприклад, голівка ребра, голівка плечової кістки, голівка шийки стегна і т.д.). Інший варіант завдання: підписати малюнки (рис. 1) або кросворд та філворди (рис. 2), що можна застосувати при вивченні багатьох тем (наприклад, лікарські форми, рослини, частини рослин, назви органів, медичних спеціальностей і т.д.).

Флеш-картки є одним з найефективніших інструментів навчання для візуальних учнів [2, с. 87]. Вони поєднують зорову та мовну пам'ять, сприяють швидкому повторенню матеріалу та можуть використовуватися як у аудиторній, так і в самостійній роботі. Більш того, кожен може виготовити їх самостійно без великих матеріальних та часових затрат. Багато безкоштовних освітніх вебсайтів, таких як Wordwall, Quizlet надають можливість за декілька хвилин створити картки за вашим особистим запитом, що можна використовувати як онлайн або в якості інтерактивної вправи, і роздрукувати. Виготовити картки можна і вдома, за допомогою пачки паперу і маркера. Також викладач може запропонувати студентам зробити власне портфоліо флеш-карт, що ще й принесе позитивний результат від прописування слів. Замість карток можна просто роздрукувати картинки з частинами тіла, органів, залежно від тем або сторінки з анатомічного атласу. Останній можна використовувати з перших занять, навчаючи студентів читанню латиною та письму, а також розбираючи структуру анатомічних термінів. Так майбутні лікарі не лише краще засвоюють терміни, а й запам'ятовують місцезнаходження анатомічних об'єктів.

Однією з ключових умов успішного засвоєння латинської медичної термінології є систематичність навчання. Нерегулярне звернення до лексичного матеріалу призводить до швидкого забування, що особливо характерно для термінів, які не мають очевидних відповідників у сучасних мовах. Регулярне повторення сприяє переходу інформації з короткотривалої пам'яті у довготривалу, забезпечуючи її стабільне відтворення

Рис. 1

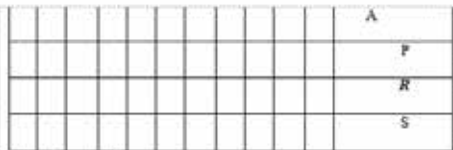

Рис.2

у професійній діяльності. Тому при використанні флеш-карт доцільно пояснити студентам принципи інтервального повторення, згідно до яких терміни *abdomen, pelvis, costa, brachium, ventriculus, collum, caput* треба повторювати через часові інтервали, які постійно збільшуються. Такий підхід дозволяє оптимізувати навчальний процес і зменшити когнітивне навантаження на студентів.

Навчальні ігри, зокрема вікторини, командні змагання та рольові завдання, дозволяють урізноманітнити освітній процес і підвищити мотивацію студентів. Ігрові елементи знижують психологічне навантаження та сприяють активному залученню до навчання. Тут доречно адаптувати до специфіки дисципліни такі класичні ігри, як бінго (один здобувач освіти читає в голос визначення, а інші мають закреслити термін, якщо він є на індивідуальній картці. Виграє той, хто перший закряє рядок чи стовпчик. «Поясни слово» – викладач заздалегідь пише терміни на папірцях. Студенти по черзі тягнуть папірець та пояснюють лексему, не використовуючи однокорених слів. «Ланцюжок» – студенти один за одним мають назвати слово з конкретної теми. Кожний наступний має повторити слова всіх попередніх учасників.

Також актуально використання інтерактивних завдань-вікторин, створених за допомогою освітніх платформ, які дозволяють влаштувати змагання між командами.

Особливе значення у засвоєнні латинської медичної термінології мають асоціативні зв'язки. Студенти легше запам'ятовують терміни, коли співвідносять їх із вже знайомими словами, наприклад, із назвами захворювань: *appendix – appendicitis, cyst – cystitis, gastr – gastritis, larynx – laryngitis, mast – mastitis, nephr – nephritis, ot – otitis, pancreas – pancreatitis, pharynx – pharyngitis, phleb – phlebitis, rhin – rhinitis, hepar – hepatitis*. Подібний принцип застосовується і під час вивчення назв медичних спеціальностей: *cardia – cardiology, derma – dermatology, haema – haematologia, pulmo – pulmonology*.

При вивченні латинських термінів можна проводити паралелі не лише з рідною мовою, а й використовувати міжпредметні зв'язки з англійською мовою. Іноземна мова починає вивчатися в школі, і, зазвичай, студенти вже володіють базовою лексику, такою як частини тіла та поширені симптоми на першому курсі. Ми пропонуємо поділ медичної лексики на три основні групи залежно від ступеня подібності до відповідників зі знайомими вже студентам мовами.

До першої групи належать слова, які повністю збігаються за формою та значенням, наприклад:

Англійська	Латинська
abdomen	abdomen
bacterium	bacterium
pelvis	pelvis
esophagus	oesophagus

Українська	Латинська
вена	vena
аорта	aorta
артерія	arteria
вагіна	vagina

Друга група охоплює терміни, близькі за написанням і вимовою, зокрема:

Англійська	Латинська	Українська
nose	nasus	ніс
colour	color	кольор
diaphragm	diaphragma	діафрагма

Третю групу становлять слова, які суттєво відрізняються від англійських та українських відповідників і потребують спеціального запам'ятовування, наприклад: *rib* (англ.) – *costa* (лат.) – ребро (укр.), *shoulder* (англ.) – *brachium* (лат.) – плече (укр.), *stomach* (англ.) – *ventriculus* (лат.) – шлунок (укр.), *neck* (англ.) – *collum* (лат.) – шия (укр.), *head* (англ.) – *caput* (лат.) – голова (укр.).

Під час роботи з термінами з першої та другої груп, викладач має звернути увагу здобувачів на подібність термінів до вже відомих слів. Засвоєння термінів третьої групи викликає найбільше труднощів у здобувачів освіти, тому потребує додаткового опрацювання.

Латинська мова не існує ізольовано від професійної підготовки майбутнього лікаря. Навпаки, вона тісно пов'язана з клінічними дисциплінами, що обумовлює необхідність міждисциплінарного підходу. Використання термінів *otitis*, *gastritis*, *nephritis*, *hepatitis*, *appendicitis*, *pancreatitis* у клінічному контексті сприяє глибшому розумінню медичних процесів і формуванню професійного мислення.

Такий підхід дозволяє студентам усвідомити практичну цінність латинської мови та зменшує сприйняття її як другорядної або формальної дисципліни.

Ефективність засвоєння латинської медичної термінології значною мірою залежить від педагогічної майстерності викладача. Саме викла-

дач визначає методи подання матеріалу, добір вправ і способи мотивації студентів. Використання різноманітних методик, адаптованих до рівня підготовки та індивідуальних особливостей студентів, сприяє підвищенню результативності навчання.

Викладач має виступати не лише джерелом знань, а й організатором навчального процесу, консультантом, медіатором і мотиватором, який формує позитивне ставлення до латини.

Самостійна робота є невід'ємною частиною вивчення латинської мови. Ефективними формами є складання власних словників, створення тематичних таблиць, робота з флеш-картками та використання цифрових освітніх ресурсів. Так, можна розділити групу на підгрупи, кожна з яких по-черзі готує інтерактивні флеш-карти і за їх допомогою опитують однокласників.

Результати та дискусії. Результати аналізу педагогічного досвіду та спостережень за навчальною діяльністю студентів засвідчили, що традиційні репродуктивні методи вивчення латинської мови не забезпечують достатнього рівня довготривалого запам'ятовування медичної термінології. Натомість поєднання класичних підходів із сучасними дидактичними методами суттєво підвищує ефективність навчання.

Застосування мнемотехнічних прийомів, асоціативних зв'язків і візуалізації сприяє активізації когнітивних процесів і залученню довготривалої пам'яті. Письмові вправи та багаторазове прописування термінів показали позитивний вплив на точність відтворення лексики та зменшення кількості помилок під час контрольних заходів. Використання флеш-карток, навчальних ігор та інтерактивних платформ підвищує мотивацію студентів і створює сприятливе емоційне тло для навчання.

Особливої ефективності набуває міждисциплінарний підхід, що забезпечує інтеграцію латинської мови з клінічними дисциплінами та англійською мовою. Це сприяє усвідомленню практичної цінності термінології та формуванню професійного мислення майбутніх лікарів. Отримані результати узгоджуються з сучасними тенденціями медичної освіти, які орієнтовані на компетентнісний та студентоцентризований підхід.

Перспективи подальших досліджень. Сучасні тенденції у медичній освіті зумовлюють необхідність постійного оновлення методики викладання латинської мови. Інтеграція цифрових технологій, мультимедійних засобів та онлайн-платформ відкриває нові можливості для підвищення ефективності навчання.

Поєднання традиційних підходів із сучасними інноваціями дозволяє зробити процес вивчення латини більш динамічним, доступним і орієнтованим на практичні потреби студентів.

Висновки. Отже, оптимізація процесу засвоєння латинської медичної термінології є комплексним завданням, що потребує системного підходу.

Класифікація термінів, використання асоціативних зв'язків, мнемотехнічних прийомів, візуалізації, практичних вправ та ігрових методів створює сприятливі умови для ефективного навчання.

Застосування зазначених методів у поєднанні з активною роллю викладача та самостійною роботою студентів забезпечує формування стійкої термінологічної компетентності, необхідної для професійної діяльності майбутніх медичних фахівців.

Отже, ефективне навчання латинської мови у медичних закладах освіти має ґрунтуватися на поєднанні асоціативних, візуальних і практичних методів. Застосування різноманітних дидактичних прийомів сприяє оптимізації процесу запам'ятовування латинської медичної термінології та формуванню професійної мовної компетентності майбутніх лікарів.

Література

1. Buzan T. Use your memory. London : Guild Publishing, 1989. 177 p.
2. Collection of best practices and exercises. Education and Culture. Lifelong Learning Programme. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 1992. 226 p.
3. Самойленко О. В., Корнеєва О. М. Робочий зошит з латинської мови. Клінічна термінологія. Лиман : ДНМУ, 2025. 133 с.
4. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська, П. А. Содомора, Д. Г. Шега [та ін.]. 4-те вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.

References

1. Buzan T. (1989). *Use your memory*. Guild Publishing London. 177 p. [in English].
2. Collection of best practices and exercises. (1992) Education and Culture. Lifelong Learning Programme. 226 p. [in English].
3. Samoilenko, O. V., & Kornieieva, O. M. (2025). *Robočyj zošyt z latyns'koї movy. Klinična terminolohiia* [Workbook in Latin language. Clinical terminology]. Lyman: DNMU. [in Ukrainian].
4. Smolska, L. Yu., Sodomora, P. A., Sheha, D. H., et al. (2019). *Latynska mova ta osnovy medychnoi terminolohii* [Latin language and basics of medical terminology] (4th ed.). Kyiv: Vseukrainske spetsializovane vydavnytstvo "Medytsyna" [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто питання оптимізації засвоєння латинської медичної термінології у вищих медичних закладах освіти України, яка зумовлена значним обсягом спеціальної лексики, обмеженістю навчального часу та високими вимогами до професійної підготовки майбутніх лікарів. Латинська мова виступає основою міжнародної медичної комунікації, що визначає необхідність пошуку ефективних шляхів оптимізації її вивчення.

Метою роботи є узагальнення педагогічного досвіду та аналіз методів і прийомів, спрямованих на підвищення ефективності запам'ятовування латинських термінів студентами-медиками. До основних завдань статті можна віднести визначення проблемних аспектів навчання, систематизація вправ і мнемотехнічних прийомів, а також обґрунтування їх доцільності у навчальному процесі.

У дослідженні акцентовано увагу на доцільності використання мнемотехнічних засобів (таких як акроніми, ментальні карти), асоціативних зв'язків, візуалізації, систематичних письмових вправ, флеш-карток, навчальних ігор та міждисциплінарних зв'язків з клінічними дисциплінами, анатомією й англійською мовою. Наведені приклади практичних завдань.

У роботі застосовано методи теоретичного аналізу й узагальнення науково-методичних джерел, педагогічного спостереження, описово-аналітичний і порівняльний методи, а також аналіз практичного досвіду викладання латинської мови у медичному закладі вищої освіти.

У статті доведено, що поєднання традиційних і сучасних методів навчання сприяє формуванню стійкої термінологічної компетентності, розвитку довготривалої пам'яті, підвищенню мотивації студентів, і дозволяє зробити процес вивчення латинської мови більш динамічним, доступним і орієнтованим на практичні потреби здобувачів освіти. Наголошується на важливості організації самостійної роботи.

Зроблено висновок, що систематичність навчання, активна роль викладача та залучення здобувачів освіти до самостійної роботи є ключовими чинниками успішного опанування латинської медичної термінології та її подальшого використання у професійній діяльності.

Ключові слова: медична термінологія, латинська мова, мнемотехніки, термін, лексема, пам'ять.

Дата першого надходження статті до видання: 30.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 03.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 22.05.2026